

AESCHYLUS

ΧΟΗΦΟΡΟΙ

Aeschylus
Χοηφόροι

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24175076

Χοηφόροι:

Содержание

ХОНФОРОІ

Конец ознакомительного фрагмента.

6

27

Aeschylus

Χοηφόροι

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Το δεύτερον δράμα της Ορεστείας, αι Χοηφόροι, περιέχουσι την κυρίαν πράξιν, δηλ. την μητροκτονίαν του Ορέστου επί της οποίας στηρίζεται το ηθικόν πρόβλημα της Τριλογίας.

Η ένοχος Κλυταιμνήστρα ταρασσομένη από απαίσια όνειρα στέλλει την κόρην της Ηλέκτραν με συνοδείαν δούλων γυναικών (ο χορός) δια να εξευμενίση με νεκρωσίμους εκ μέρους της σπονδάς (χοάς) την σκιάν τον αδικοσκοτομένου Αγαμέμνονος. – Εκεί επί του τάφου, γίνεται η αναγνώρισις των δύο αδελφών, της Ηλέκτρας και του Ορέστου, όστις κρυφίως εκ της Φωκίδος είχεν έλθη μετά τον φίλον του Πυλάδου διά να λάβη εκδίκησιν του φόνου του πατρός του, συμφώνως με την επιτακτικήν διαταγήν του Απόλλωνος. Οι δύο αδελφοί ψάλλουσιν αμοιβαίον επιτάφιον θρήνον (κομμόν) επί τον τάφου του πατρός των, και σχεδιάζουσι την εκδίκησιν.

Πράγματι ο Ορέστης εισάγεται διά δόλου, όπως απήτησεν ο χρησμός του δελφικού Θεού, εις το πατρικόν ανάκτορον, όπου φονεύει πρώτον τον Αίγισθον και κατόπιν

επί του πτώματος αυτού την μητέρα του Κλυταιμνήστραν.
Ακολουθῶς ανοίγει τὰς πύλας τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἐπιδεικνύει εἰς τὸν λαόν τοὺς νεκροὺς τῶν τιμωρηθέντων ἐνόχων καὶ ἀφ' ἐτέρου τὸν πέπλον διὰ τὸν ὁποῖον ἐκεῖνοι περιετύλιξαν τὸν πατέρα τὸν καὶ τὸν ἐδολοφόνησαν. Ἀλλὰ συγχρόνως ἀρχίζει νὰ ταρασσεται τὸ λογικόν του, βλέπει ἐνώπιόν του τὰ φάσματα τῶν τιμωρῶν Ἐρινύων, ἐπικαλεῖται τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἀργείων διὰ τὴν ἀθωότητά τὸν καὶ τρέπεται εἰς ἐκουσίαν ἐξορίαν.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΟΡΕΣΤΗΣ

ΠΥΛΑΔΗΣ

ΧΟΡΟΣ

ΗΛΕΚΤΡΑ

ΔΟΥΛΟΣ

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ

ΤΡΟΦΟΣ

ΑΙΓΙΣΘΟΣ

ΧΟΗΦΟΡΟΙ

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ω χθόνιε Έρμη, της πατρικής μου αρχής προστάτη,
σωτήρας, δέομαι, γίνε μου και σύμμαχος μου,
τώρα που πίσω ο εξόριστος φτάνω στη γη μας

...

και κράζω του πατέρα μου, σ' αυτόν επάνω
του τάφου του τον όχτο, να μ' ακούση.

...

.. πλεξίδα πότρεφα του Ινάχου
κι' αυτή την άλλη για το πένθος του πατρός μου.

...

γιατί δεν ήμουν μπρος να κλάψω το νεκρό σου,
πατέρα, ουδέ στο ξόδι σου ν' απλώσω χέρι.

...

A!

τι 'ναι που βλέπω! σαν ποια νάναι η συνοδεία
των γυναικών αυτών των μαυροφορεμένων,
πόρχουνται δώθε; τι να φαντασθώ πως τρέχει;
μη βρήκε νέα το σπίτι μας συμφορά πάλι;
Ή δεν θα γελαστώ αν ειπώ πως του πατρός μου
φέρνουν χοές που τους νεκρούς καλοκαρδίζουν;
το δίχως άλλο! γιατί, νά, θαρρώ κ' η Ηλέκτρα
έρχεται η αδερφή μου εδώ βαρυπενθούσα.
Ω Δία, δόσε του πατέρα μου το φόνο
να εκδικηθώ και γίνε πρόθυμος βοηθός μου!
Πυλάδη, ας τραβηχτούμε, για να εξακριβώσω
τι νάναι αυτών των γυναικών η λιτανεία.

ΧΟΡΟΣ

(πάροδος)

Ἦρθα σταλμένη συνοδειά
χοές να φέρω απ' τα παλάτια
γοργά τα στήθια μου χεροχτυπώντας·
πρέπουν στα ματωμένα μάγουλά μου
ξεγδάσματ' απ' το νιόκοπο σπάραγμα των νυχιών
– όσο για θρήνους βόσκομαι καθημερινά μ' αυτούς.
Των πέπλων μου τα λινά φάδια
σχίστηκαν κ' έγιναν κουρέλια
από τη λύπη μου, πάνω στα στήθια,
που στόλιζαν, κομματιασμένα,
από τα αγέλαστά μας πάθια.
Γιατί φόβος ορθότριχος τρανός
ονειρομάντης των σπιτιών, στον ύπνο
φρουμάζοντας μ' οργή, στης νύχτας την καρδιά,
έβαλ' ένα ξεφωνητό τρομάρας στα παλάτια
στο γυναικίτη μέσα πέφτοντας βαρύς·
κι αυτού του ονείρου οι εξηγητάδες
είπαν, μ' εγγύησι θεϊκιά,
πως τόχουν οι κατωκοσμίτες
βαριά παρμένο στην καρδιά
και κρατούν όργητα στους φονιάδες.

Ζητώντας χάρι αχάριστη, ω μάννα γη,
να στρέψη τούτα τα κακά απ' την κεφαλή της,
μ' έστειλ' εμένα δω η άθεη η γυναίκα·
όμως, φοβούμαι να τον πω το λόγο αυτό·
γιατί ποιάν έχει γιατρεία το αίμα που θα χυθή;
Αλλοί, σπίτι πανάθλιο,
θεμελιοξεσπιτώματα,
ανήλια ανθρωπομίσητα
σκοτάδια σε σκεπάζουνε,
με του κυρίου το θάνατο.

Τώρα το πριν το σέβας ταπολέμητο
κι ανίκητο κι αδάμαστο, που μέσ' απ' του λαού
τ' αυτιά περνούσε και μέσ' απ' τα φρένα,
χάθηκε· και καθείς τέτοια ευτυχία φοβάται
πούναι θεός για τους θνητούς και κάτι πιο πολύ.
Της δίκης η απόφασι αγρυπνά
γι' άλλους γοργή καταμεσήμερα,
γι' άλλους φυλάει με τον καιρό
την τιμωρία το σούρπωμα,
κι άλλους κρατάει μεσάνυχτα.

Για τα αίματα που χύθηκαν και τάπια η μάννα γης
μένει πηχτός κι ασκόρπιστος λύθρος εκδικητής·
κ' η βασανίστρα εκδίκησι τον σέρνει εδώ κ' εκεί
τον ένοχο, που πάσα αρρώστεια τυραγνεί.
Και να κρυφτή σε νυφικό δεν έχει γλυτωμό
κι όλοι ναρθούν οι ποταμοί

απόνα δρόμο, για να πλύνουν χέρι αιματωμένο,
του κάκου θε να ξεχειλίσουν.

Μα εγώ αφού μου ωρίσανε οι θεοί
διπλή πατρίδα, κι απ' τα σπίτια
τα πατρικά με ρίξανε στην τύχη της σκλαβιάς —
πρέπει σε δίκια κι άδικα
των κύριων της ζωής μου
σύμφωνη νάμαι, πνίγοντας
την πικρήν έχθρα στην καρδιά μου·
και σκέποντας το πρόσωπο δακρύζω
του αφέντη μας την τυφλή τύχη
κ' οι κρυφές λύπες με μαργώνουν.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Πιστές μου σκλάβες, των σπιτιών μας κυβερνήτρες,
αφού μαζί μου έχετ' ερθή, της λιτανείας
ετούτης συνοδεία, ζητώ τη συμβουλή σας,
τώρα που αυτές τις νεκρικές χοές στο μνήμα
του πατέρα μου χύνω, ποιαν ευχή να κάμω
που να τούνε καλόδεχτη; να του πω τάχα
πως από μέρος της μητέρας μου τις φέρνω,
της καλής του γυναίκας στον καλό της άντρα;
Δεν έχω θάρρος αχ! και τι να πω δεν ξέρω,
ενώ την προσφορά στον τάφο του θα χύνω.

Ή να του δεηθώ, καθώς και νόμος είναι
ανθρώπινος, να δώση αυτών, που του τις στέλλουν
τις προσφορές, την πλερωμή που τους αξίζει;
ή δίχως λόγο, ατίμητα, καθώς και κείνος
εχάθηκε, να χύσω τις χοές στο χώμα,
που θα τις πιή και να γυρίσω έτσι οπίσω
σαν ένας που αφίνει καθαρούς και φεύγει
δίχως τα μάτια του να στρέψη να κοιτάξει;
Και σεις την ίδια νάχετε, φίλες μου, γνώμη,
αφού την ίδιαν έχουμε στο σπίτι έχθρα·
ανοίξετέ μου δίχως φόβο την καρδιά σας,
γιατί τ' όμοιο γραφτό της μοίρας περιμένει
κ' ελεύθερο κι όποιος σε ξένα χέρια σκλάβος·
λέγε μου, τίποτε καλύτερό μου αν ξέρης.

ΧΟΡΟΣ

Σέβομαι σα βωμό το μνήμα του πατρός σου
κι αφού προστάξεις θα σου κρίνω απ' την καρδιά μου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καθώς τον τάφο του σεβάστηκες, και κρίνε.

ΧΟΡΟΣ

Χύνε, κ' εύχου καλό για όσους τον αγαπούνε

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και ποιοί 'ναι οι φίλοι αυτοί που λες να ονοματίσω;

ΧΟΡΟΣ

Εσένα πρώτα πες κι όσοι 'ναι εχθροί του Αιγίσθου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τότε για με και σε την ευχή λες να κάμω.

ΧΟΡΟΣ

Μόνη σου πια κατάλαβε τι έχεις να κρίνης.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ποιο λοιπόν άλλο μετά μάς να βάλω ακόμα;

ΧΟΡΟΣ

Τον Ορέστη μελέτησε, όμως κι αν λείπη.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καλά λες, και τον έφερες και με στο νου μου.

ΧΟΡΟΣ

Τώρα θυμάμενη, γι' αυτούς που τον σκοτώσαν.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Τι να πω; Ξήγησέ μου της άμαθης να μάθω.

ΧΟΡΟΣ

Κάποιος γι' αυτούς άνθρωπος ή θεός να φτάση,

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και ποιο απ' τα δυο, κριτής των ή εκδικητής των;

ΧΟΡΟΣ

Τόσο φτάνει να πης, το αίμα να πάρη πίσω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και μου είναι τούτο απ' τους θεούς συχωρεμένο;

ΧΟΡΟΣ

Πώς όχι, τον εχθρό με κακό να πλερώνης;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Κήρυκα μέγιστε της γης και τουρανού,
βοήθησέ μας, χθόνιε Ερμή, και στείλε μου τις
αυτές μου τις ευχές κάτω στη γης, ν' ακούσουν
του κάτω κόσμου οι θεοί, που το φυλάγουν

το αίμα του πατέρα μου, κ' η Γη που όλα
γεννά και θρέφει και το σπέρμα πίσω παίρνει.
Και γω σκορπώντας στους νεκρούς τα δώρα τούτα
λέω και κράζω «ελέησε και με, πατέρα,
και τον Ορέστη, να τον φέρουμε στα σπίτια,
που έτσι σαν πουλημένοι τώρα τριγυρνούμε
απ' την ίδια τη μάννα μας· κι άλλαξεν άντρα
τον Αίγιστο αντίς σε, το συνεργό του φόνου.
Κ' είμαι σε τόπο δούλας τώρα εγώ· κι ο Ορέστης
απ' τα δικά του εξόριστος, ενώ εκείνοι
χαροκοπούν απόκοτα μέσα στο βιος σου.
Μ' ας έρθη πια ο Ορέστης από κάποια τύχη,
παρακαλώ σε, κι άκουσέ μου εσύ πατέρα·
δόσε κ' εγώ πολύ πιο γνωστικιά να γίνω
απ' τη μητέρα και μ' αγνότερα τα χέρια.
Για μας αυτές οι ευχές· και στους εχθρούς μας πάλι
λέω να φανή, πατέρα μου, εκδικητής σου,
που τους φονιάδες με το δίκιο να σκοτώση·
[αυτά στη μέση βάζω της καλής ευχής μου
και λέω για κείνους την κακήν αυτή κατάρα·]
σε μας τα καλά στέλλε μας, με τη βοήθεια
των θεών και της γης και της νικήτρας δίκης.
Σε τέτοιες πάνω ευχές τις σπονδές τούτες χύνω,
και σεις με μοιρολόγια στεφανώνετέ τις,
ως είναι νόμος, ψάλλοντας νεκρικών ύμνο.

ΧΟΡΟΣ

Χύνετε δάκρυα μαύρ' από σταμνιού
ταδικοσκοτωμένου μας αφέντη,
τώρα πόχει πιωμένες τις χοές
αυτός ο τάφος των καλών η σκέπη
και προστασία και φυλακτό
για τα κακά τα ξωρκισμένα·
κι άκου και δέξου, σεβαστέ,
από τη μαύρη την καρδιά μου τις ευχές μας.
Αχ, και ποιος να είταν χεροδύναμος
νάρχονταν άντρας λυτρωτής μας,
δίστροφα σειόντας βέλη σκυθικά στον πόλεμο,
και στη δεξιά καλόδετα μαχαίρια κυβερνόντας!

ΗΛΕΚΤΡΑ

Ήπιεν η γης κ' έχει ο πατέρας τις χοές μας,
μα τώρα ακούστε μου κι αυτόν τον νέο το λόγο.

ΧΟΡΟΣ

Πες μου.. χοροπηδά απ' το φόβο μου η καρδιά μου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Βλέπω στον τάφο την κομμένη αυτή πλεξίδα.

ΧΟΡΟΣ

Ποιου τάχ' αντρός, ή ποιας χαμηλόζωστης κόρης;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Καθένας εύκολα μπορεί να ταπεικάση.

ΧΟΡΟΣ

Πώς από σε τη νεώτερή μου θε να μάθω;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Άλλος, έξω από με, δεν μπόρειε να την κόψη.

ΧΟΡΟΣ

Γιατί 'ναι εκείνοι εχθροί πόπρεπε να πενθήσουν.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Κι όμως είν' ομοιότατη αυτή η πλεξίδα.

ΧΟΡΟΣ

Με ποια μαλλιά; αυτό ίσα ίσα να μου μάθης.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Με τα δικά μου να τα βλέπης πάρα μοιάζουν.

ΧΟΡΟΣ

Μην είναι τάχα κρυφό δώρο του Ορέστη;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Πάρα πολύ μ' εκείνου μοιάζει τις πλεξίδες.

ΧΟΡΟΣ

Και πώς εκείνος τόλμησε ναρθή εδωπέρα;

ΗΛΕΚΤΡΑ

Έστειλε τάμμα τα μαλλιά του στον πατέρα.

ΧΟΡΟΣ

Αυτά που λες μου φέρνουν τώρα κι άλλα δάκρια,
αφού ποτέ δεν θα πατήση εδώ το πόδι.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και μένα στην καρδιά μου ανέβη πικρό κύμα
χολής, σαν να με πέρασε σπαθί για πέρα,
κι από τα μάτια μου καυτές μου πέφτουν στάλες

αβάσταγες, σα χειμωνιάτικης πλημμύρας,
ότι είδα την πλεξίδα αυτή· γιατί ποιανού άλλου
να φανταστώ πως εμπορεί νάν' αυτ' η κόμη;
και βέβαια δεν την έκοψεν η φόνισσά του,
η μάννα μας! που ταιριαστή δεν έχει γνώμη
μ' αυτό η κακούργα τόνομα για τα παιδιά της.
Μα και πώς πάλι να παραδεχθώ πως είναι
του Ορέστη δώρο τακριβό στολίδι τούτο,
του φίλτατού μας; κι αχ, με τυραγνά η ελπίδα,
αλλοίμονο!

δεν ήταν νάχε μίλημα και κρίσι ανθρώπου
να μη στεκόμουν δίγνωμη στο ναι και στ' όχι,
μα ή να μπορούσα μια καλή να την πετάξω
αν είτανε κομμένη από κεφάλι εχθρού μας,
ή αν ήταν πάλι από δικό, να κλαίη μαζί μου
στόλισμα και τιμή σ' αυτό το μνήμα επάνω.
Μα εσείς θεοί, που ξέρετε, μάρτυρες νάστε
μέσα σε ποιους χειμώνες, σα θαλασσομάχοι,
παραδέρνουμ' εμείς! μα αν είναι να σωθούμε
τρανά θεμέλια από μικρή αφορμή στεριώνουν.
Μα νά και πατησιές, δεύτερο αυτό σημάδι,
γιατί είναι χνάρια δυο ποδιών στη γης γραμμένα
του ίδιου εκείνου αυτά και κάποιου σύντροφού του,
μετρώ και βρίσκω πως οι φτέρνες κ' οι πατούσες
με των δικώ μου συμφωνούν ποδιών το μέτρος·
ω πόνος που με παίρνει και του νου μου αντράλα!

ΟΡΕΣΤΗΣ

Γνώριζε στους θεούς των ευχών σου το τέλος
κ' ευχήσου και τα επίλοιπα σε καλό νάβγουν.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Πώς τάχα τι από χάρι τους καλό με βρήκε;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Βλέπεις εμπρός σου αυτόν, που από καιρόν ευχόσουν

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και ποιον απ' τους ανθρώπους ξέρεις πως καλούσα;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ξέρω πως τον Ορέστη πάρα ελαχταρούσες.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Και σε τι τάχα εισακουστήκανε οι ευχές μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Εγώ είμ' αυτός! κι άλλον πιο φίλο μη γυρεύης.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μα δόλους τώρα εδώ πλέκεις για μένα, ξένε;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Τότε στον εαυτό μου πάει να πη τους πλέκω.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Μα τάχα θες ναναγελάς στις συμφορές μου;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Και στις δικές μου τότε, αφού στις εδικές σου.

ΗΛΕΚΤΡΑ

Να λέω λοιπόν πως είν' ο Ορέστης που μου κρίνει;

ΟΡΕΣΤΗΣ

Ενώ τον ίδιο βλέπεις, όμως αμφιβάλλεις·
μα όταν την πένθιμη κουρά των μαλλιών είδες
και των ποδιώ μου αναμετρούσες τα σημάδια,
σαν νάβλεπες εμένα πέταξε η καρδιά σου·
σίμωσε την πλεξίδα αυτή στην κεφαλή μου

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.